

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
13/7857 - ARA

Vår referanse
2014/00099-9 008

Dato
13.02.2014

Høring - utkast til lov om endringer i jernbaneloven

Politidirektoratet viser Justis- og beredskapsdepartementets brev av 3. januar 2014 vedrørende Samferdselsdepartementets høringsbrev av 2. desember 2014 om endringer i jernbaneloven, og avtale om utsatt frist.

Justisdepartementet har bedt om synspunkter på utkast til jernbaneloven §§ 6a og 11 sjette og syvende ledd.

Politidirektoratet har forelagt høringen for underliggende instanser. Vedlagt følger høringssvar fra Oslo politidistrikt.

Utkast til jernbaneloven § 6a

Utkast til jernbaneloven § 6a gir en forskriftshjemmel om "sikring mot tilsiktede handlinger". Justisdepartementet spør om dette er en for snever forskriftshjemmel.

Samferdselsdepartementet har i høringsnotatet opplyst at det ikke er avdekket behov for en forskriftshjemmel som dekker andre ulovlige handlinger. Det vises til at behovet vil dekkes av gjeldende regelverk for sikkerhet relatert til "safety", og som bl.a. hjemles i jernbaneloven § 6, der det kan fastsettes vilkår som omfatter en "sikker" transportavvikling.

Politidirektoratet er i likhet med Samferdselsdepartementet ikke kjent med et slikt behov, og har ingen merknader til forslaget.

Utkast til jernbaneloven § 11

Samferdselsdepartementets forslag om å fastsette krav om sikring mot tilsiktede handlinger i forskrifts form og at Statens jernbanetilsyn kan gjennomføre tilsyn i forlengelsen av det tilsynsarbeidet tilsynet gjør på sikkerhetsområdet, innebærer at tilsynet vil ha en grenseflate mot andre myndigheter med tilsvarende funksjoner på andre sektorer, herunder Politiets sikkerhetstjeneste (PST), Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). På denne bakgrunn har Samferdselsdepartementet vurdert det som hensiktsmessig at disse myndighetene, innenfor bestemte rammer, gis adgang til å utveksle taushetsbelagt informasjon. Bestemmelsen om utveksling av

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

opplysninger i forbindelse med sikring foreslås inntatt i jernbaneloven § 11 som nytt sjette og syvende ledd.

Utkast til jernbaneloven § 11 sjette ledd

Justisdepartementet har i brev av 3. januar 2014 pekt på at utkast til jernbaneloven § 11 sjette ledd innebærer unntak fra taushetsplikt for utveksling av opplysninger for PST, og ikke det øvrige politiet. Videre har departementet vist til at utkastet vil innebære en egen lovhjemmel for politiets utlevering av opplysninger til Jernbanetilsynet i tillegg til den generelle bestemmelsen i politiregisterloven § 30 når denne trer i kraft. Justisdepartementet spør om dette er å anse som hensiktsmessig.

Oslo politidistrikt i sitt hørings svar pekt på at det i høringsnotatet ikke fremkommer noe om hvorfor informasjonsutvekslingen innenfor politiet er begrenset til å gjelde PST og ikke annen politimyndighet. Det vises til at Samferdselsdepartementet i høringsnotatet kun har vist til at det ikke er avdekket behov for hjemmel for utveksling av taushetsbelagte opplysninger generelt med politiet. Politidistriktet uttaler følgende om dette:

”Ut fra både personvern- og informasjonssikkerhetsmessige hensyn er det viktig at konfidensialiteten ivaretas på en tilfredsstillende måte ved at taushetsbelagte opplysninger ikke tilflyter uvedkommende, og at de ikke spres unødig. Oslo politidistrikt ønsker likevel å stille spørsmål ved om det er hensiktsmessig å avgrense informasjonsutvekslingen til kun å gjelde PST, og ikke annen politimyndighet. Det er etter vår mening grunn til å anta at også annen politimyndighet enn PST kan ha behov for opplysninger fra tilsynsmyndigheten. Dersom muligheten for at også andre lovbrudd enn terror bør etterforskes eller avverges, vil det være behov for å utveksle informasjon også med det øvrige politiet.”

Politidirektoratet er enig med Oslo politidistrikt og mener bestemmelsen bør åpne for utveksling til politiet generelt. Direktoratet kan ikke se at egen lovhjemmel for politiets utlevering av opplysninger til Jernbanetilsynet ved siden av bestemmelsen i politiregisterloven § 30 vil være problematisk.

Politidirektoratet vil imidlertid bemerke at ordlyden i utkast til § 11 sjette ledd fremstår som uklar. I utkast til § 11 sjette leddet heter det følgende:

”Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt kan tilsynsmyndigheten, Politiets sikkerhetstjeneste, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap gjensidig og etter forespørsel utveksle de opplysninger som er nødvendig for fremme sikring mot tilsiktede handlinger overfor jernbane”

Politidirektoratet mener at bestemmelsen ved bruk av ordet ”gjensidig” kan leses slik at den regulerer generell utveksling av opplysninger mellom tilsynsmyndigheten, PST, NSM og DSB, uten nødvendigvis at tilsynsmyndigheten er en del av utvekslingen. På side 31 i høringsnotatet fremkommer imidlertid at den foreslåtte bestemmelsen er ment å regulere utveksling av opplysninger mellom tilsynet på den ene side og PST, NSM og DSB på den annen side. Dette bør etter Politidirektoratets mening fremkomme tydeligere i lovteksten.

Utkast til jernbaneloven § 11 syvende ledd

Endelig spør Justisdepartementet om utkast til § 11 syvende ledd gir en problematisk begrensning ved at bestemmelsen åpner for at Jernbanetilsynet ved utlevering av opplysninger etter sjette skal kunne sette som vilkår at opplysningene bare kan formidles videre med tilsynets samtykke og bare for det formål som samtykket omfatter.

Samferdselsdepartementet har som begrunnelse for dette forslaget vist til at formålet er å sikre at mottakerorganet opprettholder samme grad av konfidensialitet for de utvekslede opplysningene som avsenderorganet. Det vises til at avsenderorganet og mottakerorganet ikke nødvendigvis vil ha sammenfallende vurderinger av innsynskrav selv om organene sitter på samme opplysninger. Slik vi forstår Samferdselsdepartementets begrunnelse ser de det som problematisk at dokumenter ikke lenger vil kunne unntas etter offentliglova § 14 fordi dokumentene ikke lenger kan anses som interne når det sendes ut av organet. Departementet synes derfor å mene at det er behov for en særlig bestemmelse som skal sikre at opplysninger som avsenderorganet ellers ville ønske å unnta offentlighet etter § 14, også blir unntatt offentlighet i mottakerorganet. Løsningen som skisseres av departementet er at mottakerorganet må ha skriftlig samtykke fra avsenderorganet (her Jernbanetilsynet) for å kunne gi innsyn/videreformidle opplysningene.

Om dette har Oslo politidistrikt uttalt følgende:

”Det fremgår av høringsnotatet at videreformidling av opplysninger kun kan skje når det er innhentet samtykke til dette fra Jernbanetilsynet. Dersom man ser for seg at Jernbanetilsynet innehar opplysninger om mulige straffbare forhold, er det etter Oslo politidistrikt sin oppfatning hensiktsmessig at spørsmålet om hvorvidt opplysningene bør videreformidles til andre bør avgjøres av kompetent politimyndighet. Utveksling av nødvendig informasjon mellom ulike etater er av vesentlig betydning for effektiv kriminalitetsforebygging. Politiet er en sentral aktør i det sivile samfunnets beredskap ved store ulykker, naturkatastrofer og terroranslag, og det kan være avgjørende med riktig informasjon i rett tid for å kunne forebygge og avverge uønskede hendelser. God informasjonsutveksling mellom ulike etater kan være av avgjørende betydning i slike situasjoner. Det er derfor viktig at lovverket legges til rette for nødvendig kommunikasjon og samhandling.”

Politidirektoratet tiltrer Oslo politidistrikts merknader. Vurderingen av hvorvidt det er nødvendig med videreformidling av opplysningene må gjøres av kompetent politimyndighet. Politidirektoratet mener utlevering må kunne skje uten først å måtte innhente samtykke fra Jernbanetilsynet. Det bemerkes for øvrig at politiet uavhengig av et eventuelt samtykke fra Jernbanetilsynet i gitte tilfelle vil ha adgang til å utlevere taushetsbelagte opplysninger etter regler i straffeprosessloven, og i politiregisterloven når den trer i kraft 1. juli 2014.

Politidirektoratet kan for øvrig ikke se at Samferdselsdepartementet har foretatt en prinsipiell vurdering av forslaget forhold til offentliglova. Hensynet til å skjerme taushetsbelagte opplysninger er i utgangspunktet ivaretatt av offentliglova. Vi viser i den forbindelse til at lovens § 13 bestemmer at opplysninger underlagt taushetsplikt i lov eller medhold av lov er unntatt innsyn. Vi kan ikke se at den foreslåtte hjemmelen gir adgang til å unnta opplysningene etter offentliglova § 13, idet et eventuelt manglende samtykke fra tilsynet ikke vil innebære at opplysningene er underlagt taushetsplikt i lov eller medhold av lov.

Behovet for en samordnet forståelse av hvilke opplysninger som i det enkelte tilfelle kan være taushetsbelagt vil kunne ivaretas ved at et avsenderorgan som har særlig kunnskap, for eksempel om opplysninger som kan lette gjennomføringen av tilsiktede straffbare handlinger, gjør oppmerksom på sin faglige vurdering av opplysningenes karakter.

Med hilsen

Knut Smetsrud
avdelingsdirektør

for
Kristine Langkaas
seksjonssjef

Saksbehandler:
June Kristin Bellika
Tlf: 23 36 42 03

Vedlegg:
Oslo politidistrikts
høringsuttalelse av
29.01.2014